

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 28.3.2018.
COM(2018) 163 final

2018/0076 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o izmjeni Uredbe (EZ) br. 924/2009 u pogledu određenih naknada za prekogranična
plaćanja u Uniji i naknada za konverziju valute**

(Tekst značajan za EGP)

{SWD(2018) 84 final} - {SWD(2018) 85 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Jedinstveno tržište EU-a omogućuje slobodno kretanje osoba, usluga, robe i kapitala u gospodarstvu s godišnjim bruto domaćim proizvodom od 15 bilijuna EUR. Ono nudi nove mogućnosti europskim poduzećima i pridonosi zdravom tržišnom natjecanju, što dovodi do većeg izbora, boljih usluga i nižih cijena za više od 500 milijuna potrošača.

Ključan je prioritet Junckerove Komisije stvaranje dubljeg i pravednijeg jedinstvenog tržišta. U prosincu 2015. Europska komisija predstavila je Zelenu knjigu u cilju savjetovanja o mogućnostima povezanijeg tržišta za maloprodajne financijske usluge i mjerama potrebnima za postizanje tog cilja. Na temelju povratnih informacija dionika i Izvješća o Zelenoj knjizi Europskog parlamenta¹ Komisija je u ožujku 2017. objavila Akcijski plan² u kojem je iznijela strategiju za unapređivanje jedinstvenog tržišta financijskih usluga namijenjenih potrošačima.

Prekogranična plaćanja ključna su za integraciju financijskih usluga namijenjenih potrošačima i za gospodarstvo EU-a. Ona imaju važnu ulogu u zbližavanju ljudi i poduzeća u državama članicama EU-a. Ograničenja i prekomjerni troškovi za prekogranična plaćanja sprečavaju dovršetak jedinstvenog tržišta.

Naknade za prekogranična plaćanja

Uredbom 924/2009 o prekograničnim plaćanjima u cijelom su EU-u naknade za prekogranična plaćanja u eurima unutar Unije izjednačene s domaćim plaćanjima u eurima (tj. plaćanjima u eurima unutar iste države članice). Države članice izvan europodručja, iako su obuhvaćene tom uredbom, nisu ostvarile korist od učinaka te uredbe: u tim državama članicama domaća plaćanja u eurima vrlo su skupa ili jednostavno ne postoje. Kao posljedica toga osobe i poduzeća u tim državama članicama EU-a izvan europodručja plaćaju visoke naknade za sva plaćanja koja prelaze granicu njihove zemlje ili kad te osobe putuju i plaćaju u inozemstvu. Ti visoki troškovi prepreka su dovršetku jedinstvenog tržišta te se njima stvaraju dvije kategorije korisnika platnih usluga u EU-u.

Države članice izvan europodručja imale su mogućnost proširiti Uredbu 2560/2001 i Uredbu 924/2009, koja ju je zamijenila, na svoje nacionalne valute. No tu je mogućnost iskoristila samo Švedska koja je naknade za prekogranična plaćanja u švedskim krunama uskladila s naknadama za domaća plaćanja u švedskim krunama.

Cilj je ovog Prijedloga omogućiti osobama i poduzećima u državama članica izvan europodručja da ostvare korist od Uredbe 924/2009 i obustaviti visoke troškove prekograničnih transakcija u eurima unutar EU-a. Ti visoki troškovi djeluju kao prepreka razmjeni između država članica europodručja i država članica izvan europodručja te negativno utječu na oba područja. Osobe i poduzeća izvan europodručja imaju više troškove pri pristupu tržištu ili interakciji s osobama u europodručju. To znači da ne mogu trgovati sa svojim partnerima u europodručju ili im konkurirati pod jednakim uvjetima. Primjerice, ako poduzeće izvan europodručja ima dobavljače u europodručju, njegovi ulazni troškovi bit će viši nego što bi bili za konkurenta koji se nalazi u europodručju. Također, ova dodatna

¹ 2016/2056(INI)

² COM/2017/0139

prepreka slobodnom kretanju i trgovini ograničuje broj potencijalnih klijenata na raspolaganju poduzećima u europodručju. U tablicama u nastavku prikazano je trenutačno stanje i stanje nakon primjene izmijenjene Uredbe.

Ovaj se Prijedlog ne bavi pitanjem prekograničnih transakcija u valutama koje nisu euro.

TRENUTAČNO STANJE

SLANJE EURA IZ... U...	Europodručje (+ Švedska) ³		Izvan europodručja
	Europodručje (+ Švedska)		Izvan europodručja
Europodručje (+ Švedska)	NULTE/NISKE NAKNADE		VISOKE NAKNADE
Izvan europodručja	NULTE/NISKE NAKNADE ZA POŠILJATELJA	VISOKE NAKNADE ZA PRIMATELJA	VISOKE NAKNADE

Trenutno bi primjerice građanin ili poduzeće u Bugarskoj⁴ za prekogranični prijenos od 500 EUR u Finsku mogao platiti do 24 EUR naknada, dok osoba koja isti iznos prenosi u Finsku iz Francuske ne bi platila ništa ili gotovo ništa⁵. Osoba koja vrši plaćanje iz Francuske plaćala bi isti iznos koji bi platila za domaći prijenos unutar Francuske.

NAKON IZMJENA IZ OVOG PRIJEDLOGA

SLANJE EURA IZ... U...	Europodručje (+ Švedska)		Izvan europodručja
	Europodručje (+ Švedska)		Izvan europodručja
Europodručje (+ Švedska)	NULTE/NISKE NAKNADE		NULTE/NISKE NAKNADE
Izvan europodručja	NULTE/NISKE NAKNADE		NULTE/NISKE NAKNADE

Kao rezultat izmjena iz ovog Prijedloga građani ili poduzeća koji prenose eure iz Bugarske također ne bi ništa ili gotovo ništa platili u tom slučaju. Te bi osobe ili poduzeća platili iste

³ Kao rezultat odluke Švedske da primjenjuje članak 14. Uredbe 924/2009.

⁴ Izvor: Studija Deloitte dostupna na https://ec.europa.eu/info/files/180328-study-cross-border-transaction-fees-extension_en

⁵ Ibid.

naknade za prijenos u eurima u Finsku koje bi platili za domaći prijenos u levima u Bugarskoj.

Obveze u pogledu transparentnosti povezane s praksama konverzije valute

Izmjenama Uredbe 924/2009 iz ovog Prijedloga utvrđuju se i dodatne obveze u pogledu transparentnosti za prakse konverzije valute u skladu s člancima 45. i 59. Direktive 2015/2366 o platnim uslugama na unutarnjem tržištu. Te nove obveze u pogledu transparentnosti opravdane su jer su plaćanja koja uključuju konverziju valute za potrošače u EU-u netransparentna. Kad potrošač izvrši kartično plaćanje u inozemstvu (bilo da je riječ o podizanju gotovine na bankomatu ili kartičnom plaćanju na prodajnom mjestu) u valuti koja nije njegova domaća valuta, često ima ponuđene dvije mogućnosti. Prva je mogućnost plaćanje u domaćoj valuti, a ta se usluga zove dinamička konverzija valute. Tu uslugu nude pružatelji dinamičke konverzije valute i banka trgovca. Potrošačeva druga mogućnost jest plaćanje u lokalnoj valuti upotrebom usluga kartične platne sheme i potrošačeve banke (nedinamička konverzija valute ili mrežna (*on-network*) konverzija). Potrošači se osobito žale na praksu dinamičke konverzije valute jer smatraju da nemaju nužne informacije kako bi mogli donijeti informiranu odluku. Kao rezultat toga potrošači često nehotice odaberu skuplju opciju konverzije valute.

Ovim će se Prijedlogom povećati transparentnost za potrošače otkrivanjem punog troška prekogranične transakcije. Pomoći će im da usporede ponude usluga konverzije valute prije nego što započnu platnu transakciju koja uključuje konverziju valute. Uzimajući u obzir izrazito tehničku prirodu konverzije valute u vrlo promjenjivom okruženju Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo bit će zaduženo za izradu regulatornih tehničkih standarda radi uspostave boljeg okvira za prakse konverzije valute. Ovim će se Prijedlogom utvrditi i privremeno ograničenje troškova konverzije valute dok mjere transparentnosti koje priprema Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo ne počnu proizvoditi učinke, tj. najkasnije 36 mjeseci nakon stupanja na snagu izmijenjene Uredbe.

Provedbom ovog Prijedloga potrošači će ostvariti znatne uštede, dok se prihodi nekih pružatelja platnih usluga mogu smanjiti. Prijedlogom će se osigurati i da pružatelji platnih usluga ne koriste troškove konverzije valute za nadoknadu smanjenih prihoda preko povećanih netransparentnih marži na konverziju valute jer ti troškovi obično nisu poznati korisnicima platnih usluga.

• Dosljednost s postojećim odredbama politike u određenom području

Europska unija je od uvođenja eura pokrenula razne inicijative u cilju znatnog smanjenja troškova prekograničnih transakcija. U nastavku su navedene tri najvažnije takve inicijative.

– Uvođenje skupa standarda za jedinstveno područje plaćanja u eurima (SEPA) za transakcije u eurima, uključujući kreditne transfere i izravna terećenja u jedinstvenom području plaćanja u eurima

– Direktivom o platnim uslugama (Direktiva 2007/64/EZ, koja je zamijenjena Direktivom (EU) 2015/2366) povećana je transparentnost naknada i olakšan je ulazak novih sudionika na tržište. To je doprinijelo većem tržišnom natjecanju u plaćanjima, među ostalim u prekograničnim plaćanjima, te povećalo transparentnost naknada. To je dovelo i do poboljšanja u pogledu infrastrukture plaćanja, kojom je postalo moguće rukovati većim obujmom plaćanja u eurima uz niže troškove.

– Uredba 2560/2001, koja je kasnije zamijenjena Uredbom 924/2009 o prekograničnim plaćanjima, također je doprinijela izjednačavanjem naknada za prekogranična i nacionalna plaćanja u eurima unutar EU-a.

Sve su te inicijative doprinijele daljnjoj integraciji jedinstvenog tržišta i stvaranju integriranijeg tržišta plaćanja u europodručju.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Ova inicijativa pridonosi boljem funkcioniranju jedinstvenog tržišta. Ona donosi i neke ključne prednosti ekonomske i monetarne unije (učinkovite i povoljne prekogranične transakcije) osobama i poduzećima u državama članicama izvan europodručja. Ova je inicijativa u skladu s Akcijskim planom za financijske tehnologije⁶, kojim se želi poboljšati konkurentnost i inovativnost europskog financijskog sektora. Usko je povezana i s unijom tržišta kapitala, čiji je cilj stvaranje istinskog jedinstvenog tržišta kapitala u EU-u, na kojem ulagatelji mogu uložiti svoja sredstva bez prepreka na prekograničnoj razini i na kojem poduzeća mogu prikupljati sredstva iz brojnih izvora, bez obzira na to gdje se nalaze. Ta će inicijativa pomoći i ostvarenju cilja jedinstvenog digitalnog tržišta koji se sastoji u uklanjanju prepreka internetskoj trgovini te će se primjenjivati i u tradicionalnom i u digitalnom okruženju. Time će se ukloniti jedna prepreka – naknade za prekogranične transakcije – koja može sprečavati prekograničnu internetsku prodaju.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Člankom 114. Ugovora o funkcioniranju Europske unije europskim se institucijama dodjeljuje nadležnost za utvrđivanje odgovarajućih odredbi kojima je cilj uspostava i funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

Jedinstveno tržište obuhvaća slobodno kretanje robe, osoba, usluga i kapitala. Plaćanja su važna kako bi se omogućio dovršetak jedinstvenog tržišta, no trenutačno nastaju prepreke zbog visokih troškova prekograničnih plaćanja. To kućanstvima i poduzećima otežava uključivanje u prekograničnu trgovinu. Također, visoki troškovi prekograničnih plaćanja stvaraju dvije kategorije korisnika platnih usluga. Prva su kategorija korisnici u europodručju koji svojim plaćanjima mogu doprijeti do većine osoba i poduzeća u EU-u uz vrlo niske troškove. Druga kategorija obuhvaća korisnike iz država članica izvan europodručja koji mogu doprijeti tek do ograničenog broja osoba i poduzeća uz niske troškove plaćanja.

Zakonodavno djelovanje na razini EU-a najučinkovitiji je odgovor za rješavanje ta dva problema te je u skladu s ciljevima Ugovorâ.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Na temelju članka 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije djelovanje EU-a za dovršetak unutarnjeg tržišta mora se procijeniti uzimajući u obzir načelo supsidijarnosti iz članka 5. stavka 3. Ugovora o Europskoj uniji. Mora se procijeniti ne bi li (a) države članice mogle ostvariti ciljeve Prijedloga u okviru svojih nacionalnih pravnih sustava i (b) može li ih se, zbog njihova opsega i učinaka, bolje ostvariti na razini EU-a.

⁶

COM(2018) 109/2

Državama članicama prethodno je dana mogućnost proširenja Uredbe 2560/2001 i Uredbe 924/2009, koja ju je zamijenila, na njihove nacionalne valute. Do danas je samo Švedska iskoristila tu mogućnost. Kao rezultat toga cijene prekograničnih plaćanja unutar EU-a u švedskim krunama iz Švedske sada su iste kao domaća plaćanja izvršena u Švedskoj. Korištenje te mogućnosti u Švedskoj pozitivno je utjecalo i na prekogranična plaćanja u eurima koja švedske banke nude bez dodatne naknade u odnosu na plaćanja u krunama u Švedskoj.

Istina je da bi druge države članice izvan europodručja mogle poduzeti pojedinačne mjere, kao što je to učinila Švedska, kako bi smanjile troškove prekograničnih plaćanja. No trenutačne bi prepreke ostale sve dok postoje države članice u kojima se ne poduzimaju nikakve mjere. Stoga u rješavanju ovog problema treba dati prednost djelovanju na razini EU-a, a ne na razini pojedinačnih država članica ili tržišta jer oni ne mogu jamčiti brz napredak i potpunu pokrivenost EU-a.

Osim toga, djelovanjem na razini EU-a ostvarila bi se ekonomija razmjera (povećanje obujma prekograničnih transakcija, što dovodi do povećane učinkovitosti infrastrukture plaćanja). Time bi se i povećao obujam prekogranične trgovine unutar EU-a, potaknulo tržišno natjecanje i dodatno integrirala gospodarstva EU-a.

Zadržavanjem trenutačnog stanja održala bi se ta *de facto* podjela, usporila gospodarska integracija i spriječilo produbljivanje jedinstvenog tržišta.

- **Proporcionalnost**

Na temelju načela proporcionalnosti sadržaj i oblik djelovanja EU-a ne bi trebao prijeći ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva Ugovorâ.

Troškovi postizanja tog cilja niski su. To je stoga što europski pružatelji platnih usluga imaju pristup učinkovitim infrastrukturama za poravnanje i namiru u eurima. Ovim bi se Prijedlogom u osnovi od pružatelja platnih usluga u državama članicama izvan europodručja zahtijevalo da usklade svoje naknade za prekogranične transakcije u eurima s naknadama za domaće transakcije u nacionalnoj valuti države članice svojih korisnika platnih usluga (koje su obično niže). Države članice europodručja već imaju koristi od niskih naknada za prekogranične transakcije za većinu svojih transakcija. Ograničavanje Prijedloga na transakcije u eurima ne utječe na pružatelje platnih usluga u državama članicama europodručja, ali obuhvaća velik broj transakcija u državama članicama izvan europodručja (oko 60 % njihovih prekograničnih transakcija).

Osim toga, usklađivanjem naknada za prekogranične transakcije u eurima s naknadama za domaće transakcije u nacionalnoj valuti države članice uzima se u obzir razina razvoja i učinkovitost lokalnih sustava plaćanja i banaka (infrastruktura i postupci). Doista, proizvodni troškovi razlikuju se od države do države te u nekim državama članicama izvan europodručja čak i domaće transakcije mogu koštati do jedan euro. Upotrebom naknada za domaće transakcije kao mjerila mogu se uzeti u obzir posebnosti svake države članice i njihovih pružatelja platnih usluga. O proporcionalnosti se dodatno raspravlja u poglavljima 7. i 8. procjene učinka koja je priložena Prijedlogu.

Proširenje primjene ove Uredbe na druge valute osim eura imalo bi jasne koristi, posebno u pogledu broja obuhvaćenih plaćanja. No moglo bi i pružatelje platnih usluga potaknuti da povise troškove drugih usluga, osobito domaćih plaćanja, kako bi se unakrsno subvencionirale prekogranične transakcije u valutama koje nisu euro. Stoga bi za države članice koje nemaju

euro kao svoju valutu proširenje primjene ove Uredbe na prekogranična plaćanja izražena u njihovoj nacionalnoj valuti trebalo ostati neobvezno.

3. SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENE UČINAKA

• Savjetovanja s dionicima

Savjetovanja s dionicima obavljena su na nekoliko načina:

- između 24. srpnja 2017. i 30. listopada 2017. (14 tjedana) održano je otvoreno javno savjetovanje o naknadama za transakcije;
- dana 24. listopada 2017. tijekom sastanka stručne skupine za tržište platnih sustava održano je savjetovanje s dionicima iz sektora, uključujući predstavnike različitih pružatelja platnih usluga;
- dana 17. studenoga 2017. održano je savjetovanje s predstavnicima država članica na sastanku stručne skupine Komisije za bankarstvo, plaćanja i osiguranje;
- skupina korisnika financijskih usluga pružila je povratne informacije i zapažanja na svojem sastanku 5. prosinca 2017.

Na tim su savjetovanjima svi korisnici platnih usluga (potrošači i poduzeća) govorili o visokoj cijeni koju plaćaju za prekogranične transakcije i nedostatku transparentnosti u pogledu naknada koje im se naplaćuju. S druge strane, pružatelji platnih usluga jasno su naveli da postoji velika razlika između plaćanja u eurima koja se „izravno obrađuju” (tj. automatski obrađuju bez ručnog posredovanja) i puno neučinkovitije (i stoga skuplje) obrade plaćanja u drugim valutama.

• Prikupljanje i primjena stručnih znanja

Komisija je od savjetodavnog društva Deloitte zatražila izvođenje studije⁷ radi prikupljanja podataka o naknadama koje su naplatile vodeće tri do sedam banaka u svakoj državi članici izvan europodručja i u tri države članice europodručja za prekogranične platne transakcije obuhvaćene Prijedlogom (kreditni transferi, kartično plaćanje i podizanje gotovine). Osim toga, od Deloittea je zatraženo da dostavi procjene za interne troškove tih transakcija. U studiji se zaključuje da bi transakcije u eurima imale koristi od učinkovitih prekograničnih infrastruktura, standarda i postupaka koji bi omogućili njihovo usklađivanje cijena s cijenama transakcija u domaćoj valuti, na mnogo nižim razinama od onih zabilježenih danas. U studiji je zaključeno i da su prekogranične transakcije u valutama koje nisu euro i dalje uređene nemoderniziranim postupcima bez centralizirane infrastrukture. Ti su postupci i dalje skupi, zbog čega pružatelji platnih usluga ne mogu pružati konkurentne cijene za te transakcije.

• Procjena učinka

U procjeni učinka koja je 14. veljače 2018. dobila pozitivno mišljenje Odbora za nadzor regulative razmotrene su četiri opcije politika. Sve opcije proširuju načelo izjednačavanja

⁷ Studija Deloittea dostupna je na https://ec.europa.eu/info/files/180328-study-cross-border-transaction-fees-extension_en

troškova domaćih transakcija u nacionalnoj valuti država članica korisnika platne usluge s troškovima prekograničnih transakcija unutar EU-a:

- (1) u istoj nacionalnoj valuti;
- (2) u istoj nacionalnoj valuti i u eurima;
- (3) samo u eurima;
- (4) u bilo kojoj valuti država članica EU-a, bez obzira na to gdje se vrše transakcije.

U trećoj se opciji predlaže usklađivanje naknada za prekogranična plaćanja u eurima unutar EU-a s naknadama za domaće transakcije u nacionalnoj valuti države članice. U ovom Prijedlogu odabrana je treća opcija koja ne utječe na države članice europodručja. Za države članice izvan europodručja pokazala se kao najučinkovitija opcija jer su moderne infrastrukture za prekogranična plaćanja u eurima dostupne i svim pružateljima platnih usluga u državama članicama izvan europodručja. Treća opcija pokazala se vrlo učinkovitom i stoga što se većina prekograničnih transakcija u državama članicama izvan europodručja izvršava u eurima. Štoviše, budući da su troškovi transakcija u eurima mali, postojao bi manji rizik od toga da pružatelji platnih usluga povećaju (a) naknade za domaće transakcije ili (b) troškove konverzije valute radi unakrsnog subvencioniranja prekograničnih transakcija. Svaka takva mjera od strane pružatelja platnih usluga podlijevala bi pravilima tržišnog natjecanja. Konačno, treća opcija u skladu je i s dugoročnim ciljem da euro postane zajednička valuta svih država članica. Na temelju rezultata savjetovanja više pružatelja platnih usluga prihvatilo bi ovu opciju u odnosu na sve druge opcije.

Prema ovoj bi opciji pružatelji platnih usluga u državama članicama izvan europodručja izjednačili naknade za prekogranična plaćanja u eurima s naknadama za domaća plaćanja u valuti tih država članica. Praktične posljedice ograničene su na promjenu u tablicama naknada kojima se pružatelji platnih usluga koriste pri naplaćivanju naknada svojim klijentima. Izravne uštede za korisnike platnih usluga (uglavnom potrošači te mala i srednja poduzeća jer se za velika poduzeća naknade obično utvrđuju u pregovorima) i odgovarajući smanjeni prihodi za pružatelje platnih usluga koji su rezultat ove mjere procjenjuju se na 900 milijuna EUR godišnje zbog smanjenih naknada koje se naplaćuju za prekogranične transakcije u eurima. Korisnici platnih usluga dodatno bi ostvarili korist od povećane transparentnosti naknada koje se naplaćuju za prekogranične transakcije. Trošak zapošljavanja osoba zaduženih za nadzor koje osiguravaju da pružatelji platnih usluga poštuju Uredbu bit će zanemariv.

Dugoročno postoje dva glavna očekivana učinka. Prvi je bolje povezivanje država članica izvan europodručja s državama članicama europodručja stvaranjem ravnopravnih uvjeta poslovanja za mala i srednja poduzeća. Drugi je očekivani učinak veća jednakost među građanima EU-a u pristupu povoljnim prekograničnim plaćanjima.

U procjeni učinka zaključuje se da će se prihodi pružatelja platnih usluga smanjiti nakon provedbe Prijedloga. Postoji vjerojatnost da će ti sudionici na tržištu pokušati nadoknaditi dio gubitka svojih prihoda, primjerice povećanjem naknada za druge proizvode i usluge (npr. naknade za domaće transakcije ili naknade za upravljanje računom). Svaki bi takav pokušaj podlijebao, naravno, nacionalnim i europskim pravilima o tržišnom natjecanju. Važno je napomenuti da nakon stupanja na snagu prve uredbe iz 2001. nametanje identičnih zahtjeva bankama u državama članicama europodručja nije dovelo do povećanih naknada. Naprotiv, u državama članicama europodručja naknade za sve vrste plaćanja nastavile su se smanjivati. U

pogledu država članica izvan europodručja, potrebno je napomenuti da je Švedska iskoristila postojeću mogućnost iz Uredbe 924/2009 kako bi proširila područje primjene te uredbe na švedsku krunu. Time su švedski potrošači i poduzeća ostvarili korist bez oštećivanja švedskog tržišta plaćanja⁸.

Osim toga, postoji opasnost da bi pružatelji platnih usluga mogli iskoristiti troškove konverzije valute kako bi nadoknadili gubitke prihoda koji proizlaze iz zahtjeva da usklade svoje naknade za euro i valute koje nisu euro. Korisnici platnih usluga slabije su upoznati s tim troškovima konverzije valute, koji nisu dovoljno transparentni kako bi ih korisnici platnih usluga mogli ocijeniti. U ovom se Prijedlogu taj rizik uzima u obzir time što se zahtijeva veća transparentnost u pogledu konverzije valute.

Nakon pozitivnog mišljenja i prijedloga za poboljšanje Odbora za nadzor regulative izvješće o procjeni učinka izmijenjeno je kako bi se detaljnije opisala dugoročna uloga koju bi financijska tehnologija mogla imati u smanjenju naknada za prekogranična plaćanja. Revidiran je i odjeljak u izvješću o procjeni učinka koji se odnosi na praćenje i evaluaciju izmjena iz ovog Prijedloga. Konačno, službe Komisije dodatno su radile na transparentnosti konverzije valuta. To je pitanje već obuhvaćeno Direktivom o platnim uslugama, kojom se uvode zahtjevi u pogledu transparentnosti. No ovi bi zahtjevi trebali biti određeniji kako bi bili učinkovitiji i spriječili protumjere kojima bi se neutralizirale koristi od smanjenja troškova postignute izmjenom Uredbe 924/2009. Rješenje iz ovog Prijedloga uključuje davanje mandata Europskom nadzornom tijelu za bankarstvo da izradi regulatorne tehničke standarde kako bi se zajamčila transparentnost i usporedivost ponuda za konverziju valute. Izrada tih regulatornih tehničkih standarda temeljit će se na posebnoj procjeni učinka koju će provesti Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo.

• **Primjerenost propisa i pojednostavljivanje**

Uredba 924/2009 označena je kao inicijativa REFIT⁹ u programu rada Komisije za 2017. Ona je već bila predmet pojednostavljenja 2012. s pomoću izmjena na temelju Uredbe o krajnjem roku za uvođenje jedinstvenog područja plaćanja u eurima (Uredba (EU) br. 260/2012), čime je uklonjena gornja granica od 50 000 EUR iznad koje se Uredba 924/2009 nije primjenjivala, a uklonjen je i niz obveza obavješćivanja.

Ovim će se Prijedlogom dodatno povećati učinkovitost Uredbe 924/2009. Iako se Uredba 924/2009 primjenjuje na sve transakcije u eurima u svim državama članicama, ona nije koristila građanima i poduzećima EU-a izvan europodručja unatoč tome što su često upotrebljavali euro za prekogranične transakcije. Ovim će se Prijedlogom ispraviti taj nedostatak i konačno svim građanima i poduzećima EU-a omogućiti da ostvare korist od te uredbe, koja je oduvijek bila usmjerena na to da njome korist ostvari čitav EU, a ne samo europodručje.

Mikropoduzeća i mala i srednja poduzeća općenito ostvarit će korist od ovog Prijedloga. Naime, većina malih i srednjih poduzeća, osobito ona najmanja, ne mogu pregovarati o naknadama koje plaćaju za prekogranična plaćanja. Ta je mogućnost obično ograničena na klijente koji su velika poduzeća i koji koriste usluge upravljanja gotovinom velikih banaka.

⁸ Vidjeti opis slučaja Švedske u Prilogu 4. priloženom izvješću o procjeni učinka.

⁹ Program za primjerenost i učinkovitost propisa (REFIT) koji je pokrenut u prosincu 2012. usmjeren je na to da se zakonodavstvo EU-a učini lakšim, jednostavnijim i jeftinijim kako bi građani i poduzeća od njega imali koristi te pomaže u stvaranju uvjeta za ostvarivanje rasta i otvaranje radnih mjesta. Njime se ne dovode u pitanje ciljevi politike EU-a, nego se traže učinkovitiji načini za postizanje tih ciljeva.

Proširenjem uredbe stoga bi u većoj mjeri korist ostvarila mala i srednja poduzeća nego velika poduzeća.

Poduzeća EU-a postat će konkurentnija jer će moći doprijeti do šire skupine dobavljača ili klijenata uz niže troškove. Gospodarstvo EU-a u cjelini vjerojatno će postati konkurentnije zahvaljujući bližoj gospodarskoj integraciji koja je rezultat uklanjanja prepreka povezanih s troškovima plaćanja.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog nema nikakav utjecaj na proračun institucija EU-a.

5. OSTALI DIJELOVI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Evaluacija učinka novih pravila trebala bi se provesti do 31. listopada 2022. i predstaviti Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Europskoj središnjoj banci. U toj bi se evaluaciji posebno trebala razmotriti tržišna kretanja i procijeniti primjerenost proširenja Prijedloga na sve valute država članica EU-a, a ne samo na euro.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredbi prijedloga**

Predlaže se da cijena prekogranične platne transakcije u eurima unutar Europske unije ne bi smjela biti različita od cijene domaćih transakcija unutar države članice koja se vrši u nacionalnoj valuti te države članice.

U članku 1. stavku 2. utvrđuje se načelo da pružatelji platnih usluga moraju naknade za prekogranična plaćanja u eurima uskladiti s naknadama za odgovarajuća domaća plaćanja u nacionalnoj valuti države članice korisnika platne usluge i u državama članicama koje nemaju euro kao svoju nacionalnu valutu.

U članku 1. stavku 3. dodatno se pojašnjuju članci 45. i 59. Direktive (EU) 2015/2366 o platnim uslugama na unutarnjem tržištu koji se odnose na konverziju valute i kojima se uvode zahtjevi za pružatelje platnih usluga da zajamče transparentnost prije plaćanja te usporedivost alternativnih opcija konverzije valute. Tim se člankom Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo zadužuje za izradu regulatornih tehničkih standarda kako bi se osigurala transparentnost i potpuna usporedivost cijena različitih opcija usluge konverzije valute koje su dostupne korisnicima platnih usluga.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**o izmjeni Uredbe (EZ) br. 924/2009 u pogledu određenih naknada za prekogranična plaćanja u Uniji i naknada za konverziju valute**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,
 uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,
 uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,
 nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,
 uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹⁰,
 u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,
 budući da:

- (1) Od donošenja prvo Uredbe (EZ) br. 2560/2001 Europskog parlamenta i Vijeća¹¹ i nakon toga Uredbe (EZ) br. 924/2009 Europskog parlamenta i Vijeća¹² naknade za prekogranična plaćanja u eurima između država članica europodručja znatno su se smanjile na razine koje su u velikoj većini slučajeva neznatne.
- (2) Prekogranična plaćanja u eurima iz država članica izvan europodručja čine međutim velik dio svih prekograničnih plaćanja iz država članica izvan europodručja. Naknade za ta posebna prekogranična plaćanja i dalje su vrlo visoke iako pružatelji platnih usluga imaju pristup istim učinkovitim infrastrukturama za obradu tih transakcija uz vrlo niske troškove kao i pružatelji platnih usluga iz europodručja.
- (3) Visoke naknade za prekogranična plaćanja i dalje su prepreka potpunom uključivanju poduzeća i građana iz država članica izvan europodručja na jedinstveno tržište. Njima se produljuje stanje u kojem postoje dvije kategorije korisnika platnih usluga u Uniji: s jedne su strane korisnici platnih usluga od kojih većina ostvaruje korist od jedinstvenog područja plaćanja u eurima („SEPA”), a s druge strane korisnici platnih usluga koji plaćaju visoke troškove za svoja prekogranična plaćanja u eurima.
- (4) Kako bi se olakšalo funkcioniranje jedinstvenog tržišta i uklonile prepreke između korisnika platnih usluga u državama članicama europodručja i državama članicama izvan europodručja u pogledu prekograničnih plaćanja u eurima, nužno je osigurati da su naknade za prekogranična plaćanja u eurima unutar Unije usklađene s naknadama za domaća plaćanja izvršena u službenoj valuti države članice.

¹⁰ SL C, , str. .

¹¹ Uredba (EZ) br. 2560/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 2001. o prekograničnim plaćanjima u eurima (SL L 344, 28.12.2001., str. 13.).

¹² Uredba (EZ) br. 924/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o prekograničnim plaćanjima u Zajednici i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 2560/2001 (SL L 266, 9.10.2009., str. 11.).

- (5) Naknade za konverziju valute čine znatan trošak kod prekograničnih plaćanja ako se upotrebljavaju različite valute u zemlji platitelja i zemlji primatelja plaćanja. Člankom 45. Direktive (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća¹³ propisuje se transparentnost naknada i tečaja koji su se upotrebljavali prije iniciranja platne transakcije. Ako se na prodajnom mjestu ili na bankomatu nude alternativne opcije konverzije valute, ta transparentnost možda ne omogućuje brzu i jasnu usporedbu tih različitih opcija konverzije valute. Taj manjak transparentnosti onemogućuje da se tržišnim natjecanjem smanjuju troškovi konverzije valute i povećava rizik od toga da će platitelji odabrati skupu opciju konverzije valute. Stoga je nužno izraditi mjere upućene pružateljima platnih usluga kojima će se povećati transparentnost i zaštititi potrošače od prekomjernih naknada za usluge konverzije valute, osobito ako potrošačima nisu dane potrebne informacije kako bi odabrali najbolju opciju konverzije valute.
- (6) Za transparentne naknade za konverziju valute potrebno je prilagoditi trenutačne infrastrukture i postupke plaćanja, osobito za internetska plaćanja, plaćanja na prodajnim mjestima ili za podizanje novca s bankomata. Stoga bi sudionicima na tržištu trebalo dati dovoljno vremena da svoju infrastrukturu i postupke prilagode u skladu s tim odredbama koje se odnose na naknade za konverziju valute kako bi poštovali regulatorne tehničke standarde koje treba donijeti Komisija.
- (7) Uzimajući u obzir tehničku razinu mjera koje su potrebne za transparentnost naknada za konverziju valute, Komisija bi trebala biti ovlaštena za donošenje regulatornih tehničkih standarda koje je izradilo Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo u pogledu nužne razine transparentnosti i usporedivosti usluga konverzije valute. Komisija bi trebala donijeti nacrt tih regulatornih tehničkih standarda putem delegiranih akata na temelju članka 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije te u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁴.
- (8) Kako bi se ograničila šteta za potrošače prije nego što će se od sudionika na tržištu zahtijevati poštovanje mjera transparentnosti, primjereno je Europskom nadzornom tijelu za bankarstvo („EBA”) dati uputu da u okviru regulatornog tehničkog standarda definira razinu prijelazne gornje granice koja bi se trebala primjenjivati kako bi se ograničile naknade za usluge konverzije valute uz istovremeno održavanje poštenog tržišnog natjecanja među pružateljima platnih usluga.
- (9) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog prekograničnog karaktera plaćanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Izmjene Uredbe (EZ) br. 924/2009

¹³ Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23.12.2015., str. 35.)

¹⁴ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.)

Uredba (EZ) br. 924/2009 mijenja se kako slijedi:

1. Članak 1. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Ovom se Uredbom utvrđuju pravila o prekograničnim plaćanjima unutar Unije”,

(b) u stavku 2., dodaje se sljedeći drugi podstavak:

„No članci 3.a i 3.b primjenjuju se na sva prekogranična plaćanja, bez obzira na to jesu li ta plaćanja izražena u eurima ili u nacionalnoj valuti države članice koja nije euro.”;

2. Članak 3. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Naknade koje pružatelj platnih usluga zaračunava korisniku platnih usluga za prekogranična plaćanja u eurima jednake su naknadama koje taj pružatelj platnih usluga zaračunava korisnicima platnih usluga za odgovarajuća nacionalna plaćanja jednake vrijednosti i u službenoj valuti države članice korisnika platne usluge.”,

(b) dodaje se sljedeći stavak 1.a:

„1.a Naknade koje pružatelj platnih usluga zaračunava korisniku platnih usluga za prekogranična plaćanja u nacionalnoj valuti države članice koja je obavijestila o svojoj odluci o proširenju primjene ove Uredbe na svoju nacionalnu valutu u skladu s člankom 14. jednake su naknadama koje taj pružatelj platnih usluga zaračunava korisnicima platnih usluga za odgovarajuća nacionalna plaćanja jednake vrijednosti i u istoj valuti.”,

(c) stavak 3. briše se,

(d) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Naknade iz stavaka 1. i 1.a ne obuhvaćaju naknade za konverziju valute.”;

3. Umeće se sljedeći članak 3.a:

„Članak 3.a

Naknade za konverziju valute

1. Od [PO: unijeti datum 36 mjeseci nakon stupanja na snagu ove Uredbe], pružatelji platnih usluga korisnike platnih usluga obavješćuju o punim troškovima usluga konverzije valute i, prema potrebi, troškovima alternativnih usluga konverzije valute prije iniciranja platne transakcije kako bi korisnici platnih usluga mogli usporediti alternativne opcije konverzije valute i njihove odgovarajuće troškove. Stoga pružatelji platnih usluga otkrivaju koji devizni tečaj primjenjuju, koju referentnu stopu deviznog tečaja primjenjuju i ukupan iznos svih naknada koje se primjenjuju na konverziju platne transakcije.

2. Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo („EBA”) izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se određuje način na koji pružatelji platnih usluga korisnicima platnih usluga osiguravaju transparentnost i

usporedivost cijena različitih opcija usluge konverzije valute, ako su one dostupne. Ti standardi uključuju mjere koje primjenjuju pružatelji platnih usluga, među ostalim na bankomatu ili prodajnom mjestu, kako bi se osiguralo da korisnici platnih usluga budu obaviješteni o troškovima usluge konverzije valute i alternativnim opcijama konverzije valute, ako su dostupne, prije iniciranja plaćanja.

U nacrtu regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka određuje se i najveći iznos svih dopuštenih naknada za usluge konverzije valute koje se mogu primijeniti na platne transakcije tijekom prijelaznog razdoblja iz članka 3.b. U tim se standardima uzima u obzir iznos platne transakcije i fluktuacija deviznih tečajeva među valutama država članica Unije, a pritom osigurava i zadržava pošteno tržišno natjecanje među svim pružateljima platnih usluga. Regulatornim tehničkim standardima određuju se mjere koje je potrebno primijeniti kako bi se spriječilo da se korisnicima platnih usluga u tom razdoblju naplaćuje iznos koji je viši od tog najvišeg iznosa.

EBA dostavlja Komisiji taj nacrt regulatornih tehničkih standarda do [6 mjeseci od stupanja na snagu ove Uredbe].

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća*.

* Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).”;

4. Umeće se sljedeći članak 3.b:

„Članak 3.b

Prijelazno razdoblje

Tijekom prijelaznog razdoblja između stupanja na snagu regulatornih tehničkih standarda iz članka 3.a stavka 2. četvrtog podstavka i datuma primjene članka 3.a stavka 1. naknade za usluge konverzije valute ne prelaze najviši iznos utvrđen u regulatornim tehničkim standardima iz članka 3.a stavka 2. četvrtog podstavka.”;

5. Članak 15. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 15.

Preispitivanje

Do 31. listopada 2022., Komisija podnosi Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Europskoj središnjoj banci izvješće o primjeni ove Uredbe kojem se, prema potrebi, prilaže prijedlog. To izvješće posebno obuhvaća primjerenost izmjene članka 1. stavka 2. kako bi se osiguralo da ova Uredba obuhvaća sve valute država članica Unije.”.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2019.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Europski parlament
Predsjednik*

*Za Vijeće
Predsjednik*